

KREDITNA OMČA

Kako riješiti situaciju ako dođe do problema u otplati duga

Bilo da se radi o gubitku posla, zdravstvenom problemu ili bilo kojoj neplaniranoj situaciji koja nas je dovela do poteškoća u otplati duga / kredita, rješenja uvijek postoje. Možda si jesmo stavili omču oko vrata, ali važno je da je ne stegnemo previše već olabavimo!

Velika većina građana i poduzetnika se bar jednom u svojem životu kreditno zadužuje, a jedna od glavnih prepreka u dobrom upravljanju vlastitim novcem, pa tako i kreditom, jest nepoznavanje proizvoda i usluga financijske industrije kojima se koristimo. Da bi dobro [upravljali kreditom](#) važno je razumjeti prirodu kreditnog odnosa, terminologiju i sve druge stvari na koje treba obratiti pozornost. A ako unatoč svemu dođe do [poteškoća u otplati kredita važno je znati da nisu sve lađe potonule](#) i rješenja uvijek postoje.

Glavna stvar koju treba napraviti kada se osoba ili poduzetnik nađe u problemima jest razgovarati s kreditnom institucijom u kojoj su se zadužili i proći mogućnosti smanjena kreditnog opterećenja. Osim toga, kako kaže **Nikola Kaselj** iz Centra za zaštitu potrošača Vukovarsko-srijemske županije 'Glas potrošača', uz stalno pokušavanje ostvarivanja dodatnih izvora prihoda, postoji još niz drugih opcija koje se mogu poduzeti, od **refinanciranja** kratkoročnih obveza u dugoročne, uzimanju **moratorija** na otplatu kredita, **prodaje dijela imovine** u svrhu povrata dugovanja...

Isto tako, iz Hrvatske narodne banke (HNB) naglašavaju da probleme koji se mogu pojaviti u redovitoj otplati kredita možemo pokušati riješiti kratkoročnim metodama poput **moratorija** kreditne obveze pri čemu u određenom razdoblju otplaćujemo samo kamatu dok će otplata glavnice mirovati. Takvo značajno smanjenje mjesečnog opterećenja trebalo bi nam dati dovoljno vremena da pokušamo stvoriti uvjete za povratak u redovnu otplatu.

Osim toga, pojašnjavaju, kao dugoročnije rješenje može se ugovoriti i **produženje roka otplate kredita** koji će za nas značiti veće sveukupne troškove, ali manje mjesečno opterećenje. S pružateljem usluge su mogući i drugi načini dogovora [otplate kredita](#), a koji ovise o konkretnoj situaciji i spremnosti na dogovor obje strane.

Budite financijski pismeni

Dostupni podaci i istraživanja ukazuju na postojanje financijske nestabilnosti određenog dijela potrošača, a koja je izazvana nepoznavanjem alata za **upravljanje osobnim financijama**. Isto dovodi do financijskog opterećenja ne samo potrošača i njihovih vjerovnika, već i financijskih institucija te gospodarstva i društva u cjelini.

Navedeno ukazuje na prijeku potrebu rješavanja problema financijske (ne)pismenosti potrošača kroz određene oblike financijskog obrazovanja koje bi kao rezultat imalo razvijanje vještina koje će potrošačima pomoći u planiranju i upravljanju osobnim financijama na kratkoročnoj i dugoročnoj razini, naglašavaju iz Financijske agencije (FINA). Istraživanja su također pokazala da je financijska pismenost vještina koju je nužno usvojiti u što ranijoj životnoj dobi, a kako bi se od najranijih dana usvojile elementarne navike realnog raspolaganja osobnim financijama. Iz HNB-a, pak, ističu da osviještenost o opcijama koje su nam na raspolaganju nakon pojave poteškoća ali i još važnije osviještenost i planiranje koje je potrebno kako se poteškoće ne bi ni pojavile, ovisi i o stupnju financijske pismenosti i zainteresiranosti potrošača jer je [razumijevanje kreditnog posla](#) i upravljanje rizicima koje on nosi od ključne važnosti.

Tako, osim informiranja o samim financijskim proizvodima, budite svjesni vlastite financijske situacije i, zapamtite, dva su omjera koji neovisni stručnjaci za financije navode kao osiguranje od rizika prezaduženosti i financijskih problema:

- prema prvome pojedinac se mjesečno ne bi trebao zadužiti više od **10 posto svog mjesečnog neto dohotka**, dok
- prema drugome, koji uzima u obzir i postojeća zaduženja, pojedinac se ne bi smio zadužiti više od **20 posto mjesečnih prihoda**.

Uz to, odluka o [ugovaranju kredita treba se donijeti promišljeno](#), naglasili su iz Hrvatske udruge banaka (HUB).

Da zaključimo

Da bi potrošač mogao donijeti kvalitetnu odluku vezanu uz osobne financije, mora raspolagati informacijama i znanjem koje će pridonijeti njegovoj financijskoj stabilnosti, jer, u suprotnom, nerazumijevanje financijskih proizvoda i usluga dovodi do neadekvatnih izbora i neodgovarajućih financijskih odluka, koje će potrošača zasigurno dovesti do generiranja dugovanja i potencijalnog postupka prisilne naplate njegovih dugovanja, ističu u Fini.

U trenutku kada potrošač već upadne u zonu dugovanja, potrebno je što prije se informirati o mogućnostima koje mu stoje na raspolaganju te tako pronaći načine kako bi se navedeno dugovanje moglo reprogramirati, umanjiti ili čak otpisati.

Nikola Kaselj iz 'Glasa potrošača' podsjeća da je najvažnija racionalizacija vlastite potrošnje, a Igor Škrgatić iz Udruge Padobran i tvrtke Be-On savjetovanje ističe da, kada već dođe do problema, ne smijemo zaboraviti proučiti različite opcije koje potrošači mogu koristiti kada se nađu u problemima i tako pronaći način kako smanjiti kreditno opterećenje.

A sve detaljnije informacije o određenom postupku i mogućnosti ostvarivanja besplatne pravne pomoći, potrošači mogu pronaći i na internet stranici [Ministarstva pravosuđa i uprave](#), a za pitanja vezana za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć potrošači se mogu obratiti i na [e-mail](#) ili se izravno uputiti upravnim tijelima županija odnosno Grada Zagreba.

Kako smo već prije rekli - **NE GUBITE NOVAC i ne dopustite da vam kredit bude stegnuta omča oko vrata.**

- Ulagачe ne zanima samo broj, žele vidjeti kako će se upravljati dugom - kazao je jednom prilikom zamjenik direktora za državne strategije i politiku u EBRD-u **Peter Sanfey**.

Stoga razmislite i o tehnikama upravljanja kreditima koje koriste stručnjaci velikih tvrtki, a koji će i vama kao fizičkoj ali i kao pravnoj osobi pomoći da bolje njime upravljate i da razmišljate i onako kako razmišljaju kreditne institucije koje vam daju novac:

- redovito provjeravajte kreditnu sposobnost kupaca i njihove platne navike, stvorite jasan proces kreditne kontrole
- postrožite kreditne uvjete za probirljive kupce
- fakturirajte na vrijeme i točno, slanje računa elektroničkim putem štedi vrijeme
- potaknite ranije plaćanje, olakšajte načine plaćanja
- uputite klijentima ljubazne pozive prije dospijeca fakture
- odredite prioritete naplate, odnosno plaćanja računa
- vjerujte svom poslovnom instinktu
- predvidite svoj novčani tok i ažurirajte ga redovito
- imajte jasne uvjete i budite dosljedni
- investirajte u edukaciju
- koristite agenciju za naplatu dugova ako naplata zapne
- ne gubite novac

Mini kreditni pojmovnik za kraj

RESTRUKTURIRANJE - kada promjene radimo po postojećoj kreditnoj obvezi (izvor: HUB)

REPROGRAMIRANJE - dužnici koji imaju redovna primanja, zaposleni su na neodređeno vrijeme ili su u mirovini, imaju mogućnost reprograma svojih obaveza, tj. izrade novog plana otplate duga sporazumom između kreditora i dužnika; to jest, formalno odgađanje za budućnost onoga što danas ne možete platiti. (izvor: HUB, moj-bankar)

REFINANCIRANJE - ako postojeću kreditnu obvezu u potpunosti zamjenjujemo drugom obvezom (često i kod drugog pružatelja usluge), tj. zamjena starog kredita novim koji je povoljniji. Ali refinanciranjem se može smatrati i kada se stari kredit, koji je već odmakao u procesu otplate, zamijeni novim, s dužim dospeljem, s ciljem smanjenja mjesečnog anuiteta. Kredit za refinanciranje, u većini slučajeva, zatvara tj. isplaćuje stari kredit, ali ponekad zajmoprimac odobrava 'malo veći' kredit te se takav višak često naziva i gotovina iz refinanciranja. (izvor: HNB, moj-bankar)

MEDUFINANCIRANJE - model koji predstavlja oblik kreditiranja koji će omogućiti podizanje kredita bez prethodno ušteđenih sredstava. Tako se kredit za međufinanciranje prilagođava mogućnostima, potrebama i planovima dužnika te ga on ima pravo zatražiti po modelu koji mu najviše odgovara. (izvor: HUB)

PROLONGAT - mogućnost produženja roka otplate kredita. To je mjera za olakšanje otplate stambenog kredita, a banke su od sredine 2009. godine ponudile nekoliko mogućnosti za premošćivanje poteškoća u otplati, bez plaćanja naknade za promjenu ugovorenih uvjeta kredita. Mjere za olakšavanje otplate omogućuju smanjivanje mjesečne obaveze, a može se kombinirati i više različitih mjera, kako bi mjesečna obveza bila prilagođenija njegovim mogućnostima. Građanima koji se nađu u problemima najčešće se nudi mogućnost reprogramiranja kredita u kojem se produljuje rok otplate kredita i tako se smanjuje rata.

Tako se može produljiti rok otplate kredita do maksimalnog roka 35 godina za kredite vezane uz eure i u kunama, a do 40 godina za kredite vezane uz CHF, sve do maksimalne starosne dobi od 75 godina u trenutku otplate zadnjeg anuiteta. (izvor: novac.net)

MORATORIJ - podrazumijeva razdoblje (rok) dogovoreno između vjerovnika i dužnika u kojem je dopuštena odgoda plaćanja glavnice ili ukupnog anuiteta. 'Dogovaranje' znači da nam banka ponudi nekoliko 'uvjeta' moratorija, a mi odabiremo jedan od ponuđenih, te obje strane potpisuju 'dogovoreno'.

Moratorijsko razdoblje je razdoblje tijekom trajanja kredita kada dužnik nije dužan izvršiti plaćanje anuiteta. To je razdoblje čekanja prije nego što dužnik počne ponovno uplaćivati mjesečne anuitete. (izvor: moj-bankar i womeninadria)

ROLANJE DUGA - konstantno korištenje dopuštenog prekoračenja u cijelosti bez pokušaja otplate.

Izradu i objavljivanje serijala tekstova pod naslovom 'Kreditna omča – nikad jednostavnija, a nikad opasnija', autorice Jasmine Džanović, financijski je podržala Agencija za elektroničke medije kroz projekt Poticanja novinarske izvrsnosti za 2022. godinu.

**U tekstu su izneseni osobni stavovi i savjeti autora koji se ne mogu ni pod kojim uvjetima smatrati službenim stavovima Savjeti.hr-a. Savjeti.hr ne preuzima odgovornost za sadržaj ovog teksta.*

Radi zaštite autorskog angažmana, drugi mediji/portali mogu preuzeti najviše 50 posto teksta objavljenog na Savjeti.hr stranicama uz navođenje poveznice na originalni tekst, u prvome odlomku prenesenog teksta. Pročitajte više o [uvjetima korištenja i autorskom pravima](#).